

VIJFTIG JAAR GELEDEN WAS DEVENTER HET TONEEL VAN DE OPNAMEN VAN DE BRITSE OORLOGSFILM *A BRIDGE TOO FAR*. CONSTANCE SCHOLTEN (68) MAAKTE HET DESTIJD VAN DICHTBIJ MEE.

HOLLYWOOD AAN DE IJSSEL

In de felle zon stond de achttienjarige Constance Scholten op de filmset te wachten op aanwijzingen. Die dag werd op De Brink in Deventer de bevrijding van Eindhoven opgenomen. Daarvoor waren honderden figuranten nodig. Terwijl ze met haar hand voor het gezicht wapperde, kwam regisseur Richard Attenborough voorbij. "Hij aaide met de rug van zijn hand over mijn wang en vroeg in bekakt Engels: 'Are you hot, my dear?'" herinnert Constance zich. "Het was aardig bedoeld. Toen kon dat nog, nu wordt daar meteen iets achter gezocht." Het was heet die zomer van 1976. Van 23 juni tot 9 juli teisterde een hittegolf Nederland, met daarin liefst tien tropische dagen. In april was in Deventer de verfilming begonnen van Cornelius Ryans boek *Een brug te ver* over de Slag om

Arnhem. Tijdens die slag in september 1944 probeerden de geallieerden tevergeefs de Rijnbrug te veroveren. Attenborough wilde het drama zo waarheidsgetrouw in beeld brengen, met originele uitrustingen en wapens, en op de juiste locaties.

VERPAUPERD

De omgeving van de Arnhemse brug werd echter in de oorlog verwoest. Er waren moderne gebouwen voor in de plaats gekomen die in niets deden denken

aan 1944. De Wilhelminabrug in Deventer leek veel op die van Arnhem. Naast de oprit stonden nog authentieke huizen en was een parkeerterrein waar decors konden worden gebouwd. Ook had Deventer een paar verpauperde stadswijken; ideaal voor de gevechtsscènes. Kosten noch moeite werden gespaard om het stadje aan de IJssel op het Arnhem van 1944 te laten lijken. Met een budget van 26 miljoen dollar – waarvan Deventer en de midden-

De 18-jarige Constance Scholten op de set

Enkele hoofdrolspelers (v.l.n.r.) Gene Hackman, Ryan O'Neal, Michael Caine, Edward Fox en Dirk Bogarde

stand 5 miljoen opstreken – zou het de duurste film tot dan toe worden. Om dat terug te verdienen, werd een sterrencast gebruikt met onder meer Sean Connery, Gene Hackman, Robert Redford, Michael Caine en Ryan O'Neal.

TÉ GEZOND

Voor de film waren ook 3200 figuranten nodig, ze werden via advertenties geworven. Constance, afkomstig uit een cultureel onderlegd gezin aan de rand van Deventer, had net havo-eindexamen gedaan. "Mijn klasgenoten en ik hoefden geen vakantiebaantje te zoeken. Voor de auditie moest je je kledingmaten invullen. Een fors klasgenootje werd afgewezen. Ze zag er té gezond uit voor 1944." Er waren vooral jongens nodig voor de soldaten, vrouwenrollen waren schaars. "Behalve voor de bevrijdingsscène van Eindhoven. Dat was een hoogtepunt. De euforie van de bevrijding sloeg over op die massa. Iedereen zong spontaan 'Oranje boven' en was blij. Toen de camera's stopten, ging dat door." Op andere draaidagen moest ze op de achtergrond door straten lopen.

"En eindelijk wachten. Gelukkig was de catering uitstekend verzorgd, maar wel écht Engels. Thee kreeg je stevast met melk en suiker." Aan het eind van elke draaidag kreeg ze een enveloppe met daarin 80 gulden. "Bizar veel voor die tijd. En het was nog belastingvrij ook. Ik werkte normaal twee dagdelen in de bibliotheek voor 40 gulden in de maand."

PEYTON PLACE

Als ze niet hoefde op te draven, ging Constance de stad in. Daar was altijd wel iets te beleven. De terrassen zaten vol met acteurs en figuranten die zich laafden aan het bier, soms liep ze een bekendheid tegen het lijf. "Ik zag Ryan O'Neal, de grote ster van mijn favoriete Amerikaanse

soapserie *Peyton Place*! Helaas mocht je op de set niet fotograferen." Soms werden spectaculaire gevechtsscènes opgenomen. "De brug raakte daarbij flink beschadigd. Op kosten van de filmmaatschappij is dat allemaal opnieuw geschilderd." Vaker zat ze vanwege de hitte in het zwembad of aan recreatieplas Bussloo. "Daar stond een soort foodtruck waar je broodjes en drankjes kon kopen. Geld had ik genoeg, haha." In oktober dat jaar keerde de rust terug aan de IJssel en pakten de Deventenaren hun normale levenje weer op. "We zijn nuchtere oosterlingen, we waren die rust gewend. Je nam in die tijd alles zoals het kwam. En als er iets gebeurde, genoot je daarvan. Al zal de middenstand er flink van gebaald hebben dat het circus was vertrokken. Het was een van de enerverendste zomers van mijn leven. Wat we meemaakten was uniek."

Constance werkte als documentalist bij ministeries en als kunsthistoricus in Den Haag. Ze woont met haar echtgenoot in Voorburg en is nu mantelzorger.